ČÁSTEČNÉ SNÍMATELNÉ NÁHRADY - základní nebo ostatní?

ŘEČENO „A“

Představenstvo České stomatologické komory vydalo podle § 39 odst. 3 organizačního řádu ČSK na základě stanoviska České společnosti protetické stomatologie toto odborné stanovisko představenstva Komory k částečným snímatelným náhradám s čistě mukózním přenosem žvýkacího tlaku:

Částečné snímatelné náhrady s čistě mukózním přenosem žvýkacího tlaku (jednoduché drátěné či plastové spony) jsou indikovány pouze jako krátkodobé (provizorní) protetické ošetření.

Odůvodnění:
Částečná snímatelná náhrada s čistě mukózním přenosem žvýkacího tlaku v delším časovém úseku způsobuje přetížení anatomických struktur, které nejsou uzpůsobené k přímému přenosu žvýkacích tlaků/sil, a dochází tak k jejich úbytku – resorpci. Zuby, na kterých je zajištěna retence drátěnou sponou, jsou rovněž přetěžované/páčené při snímání a nasazování náhrad – není zde zajištěna stabilizace zubu proti tlaku drátěného ramene při snímání a nasazování. Zuby opticky vystupují následkem zanořování náhrady do protézního lože, dochází k rychlejšímu úbytku kosti alveolu a zvětšuje se extraalveolární páka působící na zuby. Ty se postupně přetěžují, vytvářejí artikulační překážku a vyviklávají se.

Částečnou snímatelnou náhradu s čistě mukózním přenosem žvýkacího tlaku je možné použít pouze krátkodobě, v řádu týdnů, měsíců, např. jako provizorní řešení na dobu hojení po extrakcích zubů.

Použití částečné snímatelné náhrady s čistě mukózním přenosem žvýkacího tlaku pro dlouhodobé protetické řešení nelze považovat za lege artis ošetření.[1]

ŘEČENO „B“

Má-li náhrada plnit svoji funkci, aniž by ohrozila zbývající orální struktury, je potřeba provést adekvátní ošetření zbývajícího chrupu před zhotovením náhrady. U konstrukce částečné náhrady klademe důraz především na kontrolu zatížení tak, aby se síly vznikající při funkci náhrady pohybovaly v mezích opěrných struktur.

Dobře konstruovaná náhrada s dobře naplánovaným ošetřením přispívá k zachování zdraví zbývajících zubů.
Vzhledem k tomu, že se v praxi stále potýkáme s tím, co znamená definice ČSN základní a ČSN ostatní, rozhodli jsme se tuto problematiku více přiblížit:

[1] *Představenstvo ČSK. Odborné stanovisko č. 2/2022. LKS, 2023; 33(1): 9.*

Částečné snímatelné náhrady nahrazují chybějící zuby a alveolární výběžek, jsou kotveny na zbylém chrupu.

PŘENOS ŽVÝKACÍHO TLAKU

Přenos žvýkacího tlaku u částečných snímatelných náhrad je určen způsobem kotvení v ústech, rozsahem těla náhrady a jeho poměrem k počtu zbývajících zubů a eventuelně klasifikací defektů dle Voldřicha.

Rozlišujeme:

- dentální přenos – přes kotevní prvky na zub a na kost
- dentomukózní přenos – přes kotevní prvky, tělo náhrady na kost
- mukózní přenos – přes sliznici

DĚLENÍ DLE DEFEKTU CHRUPU

Voldřichova klasifikace

- I.tř. – chrup s mezerami ohraničenými pilíři s dobrým biologickým faktorem nebo jejich ekvivalenty
- II.tř. – zkrácený zubní oblouk, jednostranně nebo oboustranně, s protilehlou mezerou nebo bez mezer ve zbylém zubořadí
- III.tř. – ojediněle stojící zuby – deskové náhrady – přenos žvýkacího tlaku mukodentální [2]

KONSTRUKČNÍ PRVKY ČSN

Tělo náhrady

Skládá se z plastové baze a umělých konfekčních zubů. Plastová baze má tvar podle typu snímatelné náhrady, doplňuje chybějící část alveolárního výběžku. Konfekční zuby jsou tvarově stejné jako zuby přirozené, ve všech rozměrech jsou redukované, sklon hrbolků je 20°.

Kotevní prvky

Zajišťují retenci náhrady a částečně i stabilizaci, přenáší žvýkací tlak, zabraňují samovolnému uvolňování náhrady v ústech.

Rozlišujeme:

- Spony
- Zásuvné spoje
- Teleskopické a kónusové korunky
- Kotevní třmeny

Nejčastějším kotevním prvkem zůstávají spony. Z praktického hlediska je lze rozdělit na retenční a opěrné. Retenční spona tvoří pouze jediné drátěné rameno a je indikována u dočasných snímatelných protéz. V ostatních případech se snažíme o celolité tříramenné spony.

Tříramenná spona je tvořena 3 rameny: retenčním, stabilizačním a opěrným trnem. V některých situacích používáme tříramennou sponu kombinovanou, která je složena z drátěného retenčního ramene a litého stabilizačně opěrného ramene.

Retenční ramena spon

Jsou umístěna vestibulárně, probíhají ve 2 nebo 3 kvadrantech a jsou zakončena pod linií maximální konvexity. Musí být dostatečně dlouhá a pružná. Vyrobená z litiny nebo drátu.

Stabilizační prvky

Zajišťují schopnost náhrady odolávat horizontálním silám, které se snaží oddálit náhradu v ústech od jejího podkladu. Za stabilizační prvky můžeme považovat vhodně umístěná a modifikovaná stabilizační a opěrná ramena.

- Opěrný trn – umístěn v kavitě vytvořené na okluzní plošce zubu nebo kotevní korunky, je její negativní kopií, přenáší žvýkací tlak
- Stabilizační rameno spony – hlavní funkcí je minimalizovat tlak retenčního ramene při překonávání linie maximální konvexity, čímž zabraňuje páčení zubu při nasazování a snímání náhrady. Dále náhradu stabilizuje ve vertikálním směru, v případě, že je kotevní korunka nebo zub opatřen opěrným supragingiválním schůdkem, tehdy může i přenášet žvýkací tlak.
- Prodloužené stabilizační rameno spony – vzniká prodloužením stabilizačního ramene na vedlejší nebo několik dalších sousedních zubů, má stabilizační funkci, ale současně může i částečně přenášet žvýkací tlak. Příkladem tohoto prvku je Kennedyho průběžná spona v dolním frontálním úseku.

Spojovací prvky

Spojují všechny konstrukční prvky částečných sníma-

[2] *MAZÁNEK, J. a kol. Zubní lékařství. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3534-4*
STRUB, J.R. a kol. Protetika III. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5262-4

ČÁSTEČNÉ SNÍMATELNÉ NÁHRADY OBECNĚ

telných náhrad v jeden celek, stabilizují náhradu, případně přenáší žvýkací tlak, ale pouze v případě zesílené Kennedyho průběžné spony uložené na zábrusem připravených ploškách dolních zubů nebo prostoru vytvořeném na fixních náhradách (inkludovaná spona).

Rozlišujeme:

Horní čelist – indikace závisí na tvaru horního patra a typu defektu

- Redukovaná deska
- Deska v plném rozsahu
- Střední patrový třmen
- Přední a zadní patrový třmen

Dolní čelist – indikace závisí na sublinguálním prostoru

- Podjazykový třmen
- Podjazyková deska [3] (Swensonova deska)
- Zdvojený třmen
- Zesílená Kennedyho průběžná spona
- Inkludovaná spona

Poznámka:
dle výše uvedených dat, je nutné zohledňovat rozdělení defektů chrupu dle tříd a navrhovat náhradu adekvátní třídy. Na ojedinělé zuby nebo skupinky zubů není nutno indikovat skeletovou náhradu. Tyto defekty se dají řešit deskovou náhradou s přenosem mukodentálního nebo dentomukózního tlaku.

ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ

DEFINICE dle přílohy č. 4, zákona č. 48/1997 Sb.

0601.11
Částečná snímatelná náhrada základní horní

0601.21
Částečná snímatelná náhrada základní dolní

„částečná snímatelná náhrada s pryskyřičným tělem v základním provedení se zabudovanými jednoduchými opěrnými a retenčními prvky zajišťujícími alespoň dentomukózní přenos žvýkacího tlaku a stabilitu náhrady v ústech. Úhrada zahrnuje i zhotovení výztuže, otisk čelisti v individuální lžíci je-li třeba a cenu použité dentální slitiny s výjimkou dentální slitiny zlata.“ [4]

Z definice vytvořené zákonem vyplývá, že se zde počítá s umístěním opěrného prvku.

V době tvorby nového sazebníku /rok 2021/, kdy byla naplánovaná úhrada /3.300,- Kč/ pro oba zúčastněné subjekty /ordinace-laboratoř/ a navíc byla do definice přidána individuální lžíce a výztužný třmen se mělo tedy za to, že stabilizaci náhrady zajišťuje samotné tělo náhrady, které je rozsahem umístěno nad linii nejvyššího zakřivení pilířového zubu.

Při současné výši úhrady by bylo možné s tímto pojetím polemizovat a požadavek upravit s ohledem na výklad podle „Seznamu stomatologických výrobků pro rok 2026“, který klade důraz na přítomnost kombinované spony; tzn. lité opěrné a stabilizační rameno; a retenční rameno drátěné.

Ocitli bychom se tak ale v patové situaci, protože tím bychom popřeli rozdíl mezi „základním provedením“ a „ostatními“ kódy náhrad s litými kovovými prvky.

Ze stávající situace vidíme jediné východisko, které by ovšem znamenalo úpravu novely přílohy č. 4 zákona o veřejném zdravotním pojištění ve smyslu zrušení subkategorie 0602 /ČSN s litými kovovými prvky/, a novou definici ČSN 0601.

Pokud totiž máme poskytovat pacientům ČSN s dentomukózním přenosem žvýkacího tlaku s litými stabilizačními prvky v rámci „plně hrazené“ varianty, vyžaduje to delší oborovou diskusi všech zúčastněných stran, včetně pojišťoven. K této diskusi zatím nedošlo, nadále tedy vycházíme z toho, že dohoda platí a stabilizaci náhrady zajišťuje samotné tělo náhrady a litý stabilizační prvek není přítomen.

Zásadní roli tedy hraje opěrný prvek, který má zajistit alespoň dentomukózní přenos:

[3] *MAZÁNEK, J. a kol. Zubní lékařství. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3534-4*
STRUB, J.R. a kol. Protetika III. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5262-4
[4] *Příloha č. 4 k zákonu č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, tabulka č. 4, bod 6.1.*
Odborný podklad: *čerpáno z McCracken's Removable Partial Prosthodontics (Carr & McCracken, 2016).*

OPĚRNÝ PRVEK - OPĚRNÝ TRN

Opěrný prvek – opěrný trn

vyžaduje preparaci na okluzní ploše pilířového zubu. V ideálním případě by měly opěrné kotevní prvky přenášet síly podél dlouhé osy pilířového zubu. Nemohou proto ležet na šikmé ploše.

Obr. 1: Ukázka uloženého stabilizačního ramene bez preparace

Na obrázku č.1 je vyobrazeno stabilizační rameno umístěno na šikmé stěně zubu bez přípravy opěrné plochy - supragingiválního schůdku.

Obr. 2: Ukázka správné preparace

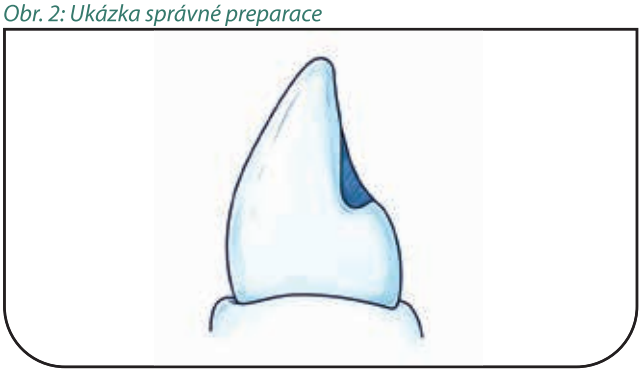

Na obrázku č.2 je zobrazeno stabilizační rameno umístěno na správně preparované opěrné ploše - supragingiválním schůdku, což umožňuje optimální přenos žvýkacích sil a snadné nasazení protézy.

Kavita pro trn by měla být připravena na lingvální ploše směrem k cingulu, zaobleného trojúhelníkovitého tvaru (miskovitého), hladká a dobře vyleštěná. Ostré hrany a podřezávání mohou bránit správnému dosednutí trnu a ztížit nasazení protézy.

Opěrný trn - premoláry a moláry

Pro opěrný trn u premoláírů a molárů je potřeba připravit kavitu zaobleného trojúhelníkového tvaru s vrcholem směřujícím do středu okluze a šířkou u laterální okrajové sklovinné lišty alespoň 2,5 mm. Lišta se obvykle redukuje asi o 1,5 mm, aby byla zachována dostatečná tloušťka kovu pro pevnost trnu. Dno kavity má být konkávní, lžícovité a s hladkými okraji. Úhel mezi opěrným trnem a vertikální spojkou (malý spojovací prvek-třmínek spony) by měl být menší než 90°, aby se okluzní zatížení při žvýkání promítalo paralelně s dlouhou osou zubu.

Pokud nelze primární kavitu upravit, doporučuje se umístit sekundární trn na opačnou stranu zubu pro lepší stabilitu protézy.

Obr. 3: Vpravo - rozsah kavity moláru; Vlevo - trojúhelníková kavita premoláru s označeným nejhlubším místem pro opěrný trn.

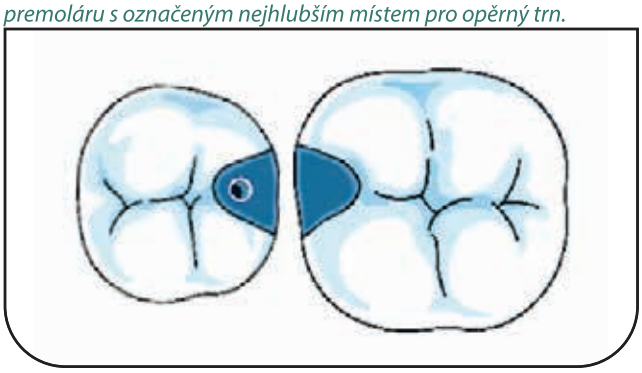

Pro sofistikované provedení ČSN jsou ideální tzv. sponové neboli kotevní korunky, kdy je část korunky, na kterou bude naléhat kovové stabilizační rameno spony, seříznuta nebo vyfrézovaná tak, aby lité rameno spony doplnilo korunku do anatomického tvaru zubu a na okluzní ploše je vymodelovaná kavita pro opěrný trn.

Fazetovaná část korunky je vymodelovaná s dostatečnou a dobře umístěnou maximální konvexitou, s ideálním klenutím pro vhodný průběh dělící linie (linie maximální konvexity).

Fazeta může být z plastu nebo keramiky. Kotevní – sponovou korunku bychom měli zhotovit vždy, pokud tvar, velikost a postavení zubu v oblouku nebo vůči antagonistům je nevyhovující, nebo je zub opatřen rozsáhlou, zejména amalgámovou výplní.

Obr. 4: Sponová kotevní korunka

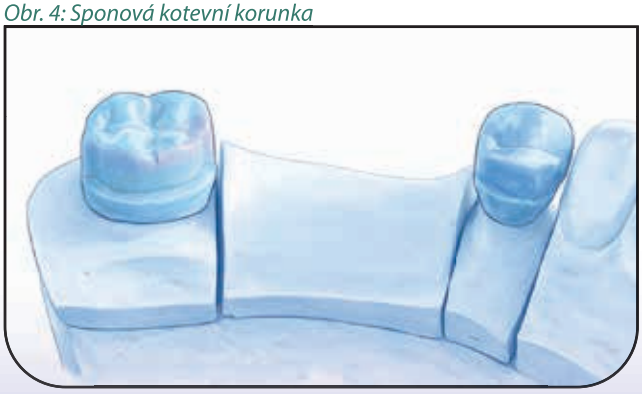

Ilustrace: Obr. 1, 2, 3, 4 - vlastní zpracování
Odborný podklad: čerpáno z McCracken's Removable Partial Prosthodontics (Carr & McCracken, 2016).

Citace z publikace ČSK „ Stomatologické výrobky v roce 2026“

Charakteristika a popis částečné snímatelné náhrady základní

Výrobek musí odpovídat popisu uvedenému v příloze č. 4 zákona. Částečná snímatelná náhrada základní je deskovou náhradou, kde tělo náhrady (tvořené bází a umělými zuby) a spojovací prvky náhrady jsou zhotoveny z pryskyřice. Základní vlastností této pryskyřice musí být rigidita. Tuto vlastnost mají metylmetakrylátové pryskyřice, dimetakrylátové pryskyřice a jejich modifikace.

Retenci zajišťuje drátěné raménko kombinované spony, stabilizaci samotné tělo náhrady a přenos žvýkacího tlaku jednoduchý trn umístěný do vytvořené kavity na pilířovém zubu. *Rezistence náhrady je zajištěna dostatečnou mohutností spojovacích prvků náhrady, případně výztuží. Není stanoven počet jednotlivých kotevních prvků, jedinou podmínkou je, že musí zajistit alespoň smíšený přenos žvýkacího tlaku, retenci a stabilitu náhrady v ústech. Náhrada je zhotovena bez estetických detailů.*[5]

Je třeba rozlišovat mezi označením drátěného retenčního ramene jako součásti kombinované spony a požadavkem na použití celé kombinované spony. Z citované charakteristiky základní ČSN není výslovně stanoveno, že celá kombinovaná spona musí být součástí každé základní ČSN.

Definice přitom jednotlivé funkce rozděluje: retenci zajišťuje drátěné raménko, stabilizaci samotné tělo náhrady a přenos žvýkacího tlaku jednoduchý trn.

Z této formulace tedy nelze dovodit, že stabilizaci musí zajišťovat také lité stabilizační rameno. Podstatné je, jak jsou jednotlivé funkce přiřazeny konkrétním konstrukčním prvkům. Výsledná konstrukce přitom zajišťuje všechny požadované funkce – retenci, stabilitu a alespoň smíšený přenos žvýkacího tlaku.

Vzhledem k výše jmenovanému, uvádíme příklady provedení náhrad, které v daném čase odpovídaly výši úhrady a dohodě zúčastněných stran. K žádné jiné dohodě dosud nedošlo; ačkoli úhrada se výrazně zvýšila.

ČÁSTEČNÉ SNÍMATELNÉ NÁHRADY ZÁKLADNÍ-PŘÍKLADY

NÁHRADY „NA POJIŠŤOVNU“ DO ROKU 2022

Příklad č. 1

Ojedinělé zuby a skupinky zubů – desková náhrada, přenos mukózní

NÁHRADA „NA POJIŠŤOVNU“ DO ROKU 2022

pouze retenční prvky, bez opěrných trnů. Není splněna podmínka mukodentálního přenosu žvýkacího tlaku; tento je přenášen pouze mukózně.

Dle definice zákona je v současné době tento typ náhrad považován za **non lege artis.** Lze využít pouze jako provizorní řešení.

Obr. 5: Horní náhrada pouze s retenčními prvky - non lege artis

Obr. 6: Dolní náhrada pouze s retenčními prvky - non lege artis

[5] *Publikace ČSK, Stomatologické výrobky v roce 2026, Praha 2026, ISBN 978-80-909493-4-8*

Zdroj fotografií: *Obr. 5, 6, - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 2

Ojedinělé zuby a skupinky zubů – desková náhrada, přenos mukodentální

náhrada s opěrnými trny z plochého drátu, retenční ramena drátěná, tam kde je bylo možné zhotovit, stabilitu zajišťuje samotné tělo náhrady. Díky opěrným trnům je zajištěn alespoň částečně i dentální přenos žvýkacího tlaku. Pro nedostatečnou přípravu pro opěrné trny, nebylo možné zhotovit je všude tam, kde bylo třeba, chybí plošné kotvení náhrady.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060111 – ČSN ZÁKLADNÍ HORNÍ

Obr. 7: Klinická situace v horním zubním oblouku

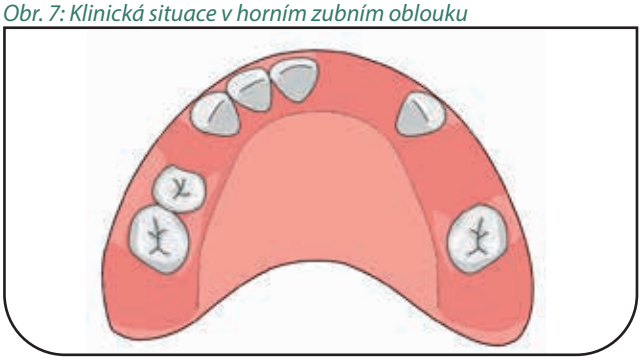

Obr. 8: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 3

Jednostranně zkrácený oblouk s mezerou - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěná ramena, opěrné trny z plochého drátu, výztužná mřížka prefabrikovaná. Stabilizaci zajišťuje tělo náhrady.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060111 – ČSN ZÁKLADNÍ HORNÍ

Obr. 9: Klinická situace v horním zubním oblouku

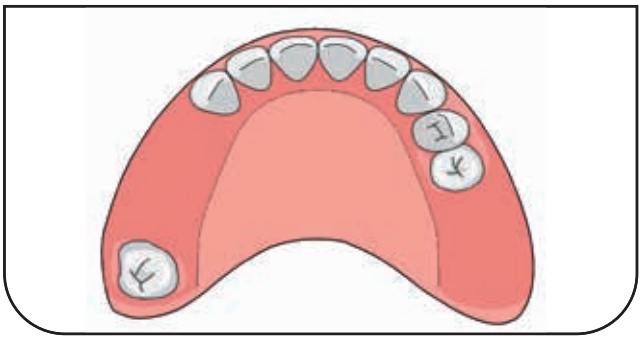

Obr.10: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 4

Ojedinělá skupinka zubů - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěná ramena, opěrné trny z plochého drátu, výztužná mřížka prefabrikovaná.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060111 – ČSN ZÁKLADNÍ HORNÍ

Obr. 11: Klinická situace v horním zubním oblouku

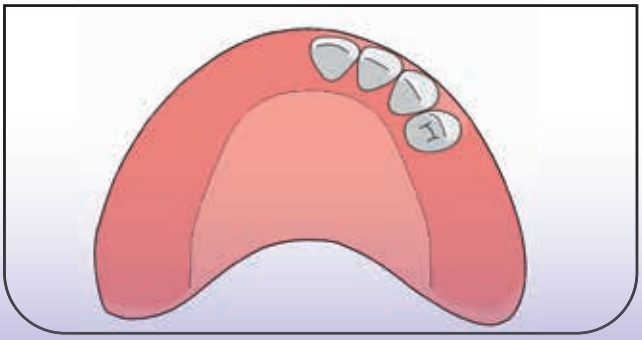

Obr.12: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 7, 9, 11 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 8, 10, 12 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 5

Ojedinělé zuby a skupinky zubů - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěná ramena – tam, kde je bylo možné zhotovit, opěrné trny z plochého drátu - pro nedostatečnou přípravu pro opěrné trny nebo supragingiválním schůdek, nebylo možné zhotovit je všude tam, kde bylo třeba, chybí plošné kotvení náhrady. Drátěné výztuže pod ojedinělé zuby, výztuž z plochého drátu.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060111 – ČSN ZÁKLADNÍ HORNÍ

Obr. 13: Klinická situace v horním zubním oblouku

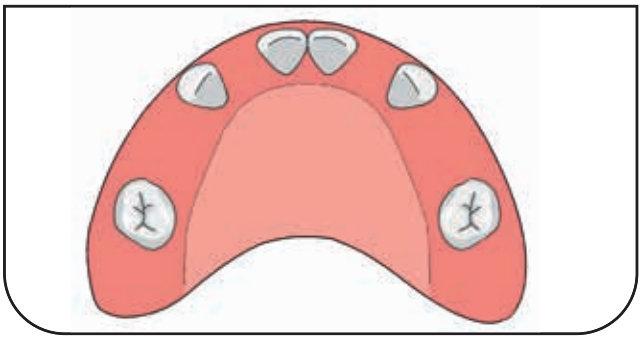

Obr.14: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

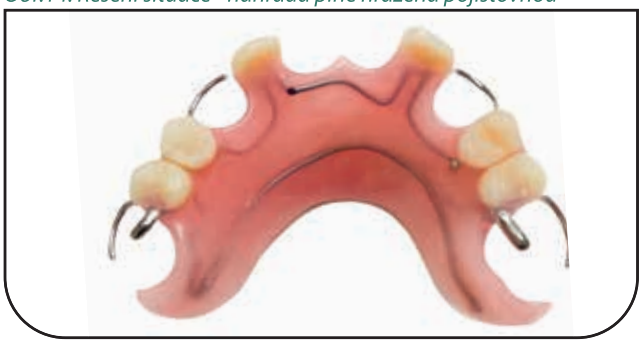

Příklad č. 6

Ojedinělé zuby - desková náhrada přenos mukodentální

Náhrada s opěrnými trny, retenční ramena drátěná, výztuž z plochého drátu, stabilitu zajišťuje samotné tělo náhrady.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060121 – ČSN ZÁKLADNÍ DOLNÍ

Obr. 15: Klinická situace v dolním zubním oblouku

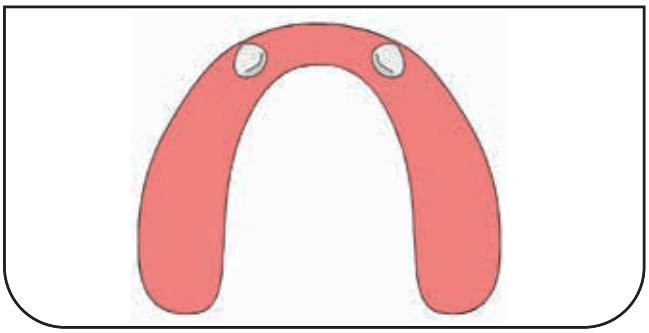

Obr.16: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 7

Obdobná situace, ojedinělé zuby - desková náhrada přenos mukodentální

Náhrada s opěrnými trny umístěna do připravených kavit, retenční ramena drátěná, výztuž z plochého drátu, stabilitu zajišťuje samotné tělo náhrady.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060121 – ČSN ZÁKLADNÍ DOLNÍ

Obr. 17: Klinická situace v dolním zubním oblouku

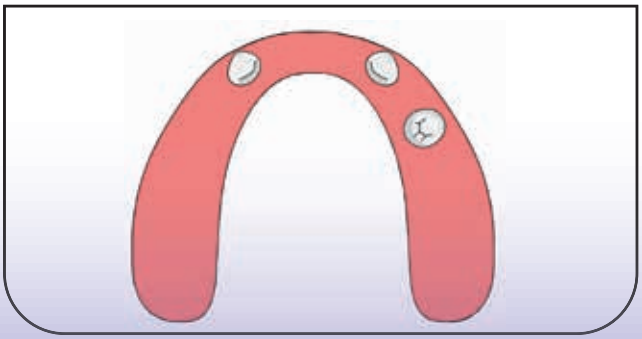

Obr. 18: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 13, 15, 17 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 14, 16, 18 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 8

Zubní oblouk s mezerami - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěná ramena – tam, kde je bylo možné zhotovit, opěrné trny z plochého drátu, výztuž z plochého drátu.

STOMAG: 06.01. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA ZÁKLADNÍ
STOMAV: 060121 – ČSN ZÁKLADNÍ DOLNÍ

Obr. 19: Klinická situace v dolním zubním oblouku

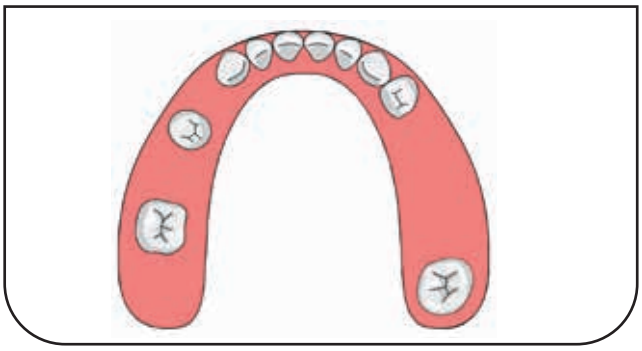

Obr.20: Řešení situace - náhrada plně hrazená pojišťovnou

ČÁSTEČNÉ SNÍMATELNÉ NÁHRADY OSTATNÍ - PŘÍKLADY

V současné době, s ohledem na výši úhrady, mohou být takto pojaté „základní“ náhrady diskutabilní. V mnoha případech by se dalo uvažovat o začlenění kombinované spony, tedy aby stabilizaci nezajišťovalo tělo náhrady, ale lité stabilizační raménko.

O tomto je potřeba vést diskusi všech zúčastněných stran, ke které zatím nedošlo.

Stále tedy platí kódy:

060211 ČSN ostatní horní do 2 kotevních prvků
060212 ČSN ostatní horní 3 a více kotevních prvků
060231 ČSN ostatní dolní do 2 kotevních prvků
060232 ČSN ostatní dolní 3 a více kotevních prvků

Příklad č. 9

Oboustranně zkrácený zubní oblouk - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité a stabilizační ramena litá; bez výztužného třmenu – riziko prasknutí náhrady / třmen nebylo možné zhotovit pro výrazně vyklenuté patro a málo místa pro protilehlé zuby

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060211 – ČSN OSTATNÍ HORNÍ DO 2 KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr. 21: Klinická situace v horním zubním oblouku

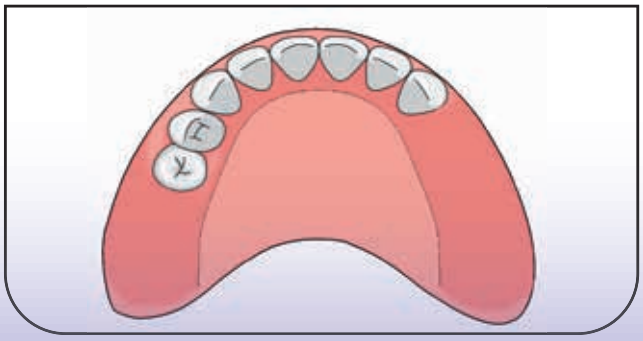

Obr. 22: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 19, 21 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 20, 22 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 10

Oboustranně zkrácený zubní oblouk - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité, stabilizační ramena litá, individuálně zhotovená litá výztuž.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060231 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ DO 2 KOTEVNÍCH PRVKŮ
120221 - VÝZTUŽ DO SNÍMATELNÉ NÁHRADY INDIVIDUÁLNĚ ZHOTOVENÁ

Obr. 23: Klinická situace v dolním zubním oblouku

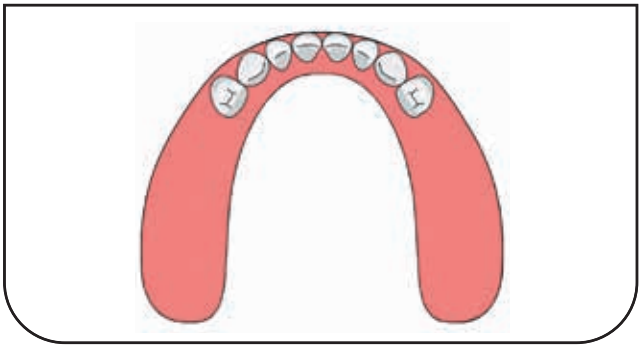

Obr. 24: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 11

Ojedinělý zub - desková náhrada přenos mukodentální

Retenční drátěné rameno, stabilizační rameno lité, kotvené do supragingiválního schůdku na kotevní korunce.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060231 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ DO 2 KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr. 25: Klinická situace v dolním zubním oblouku

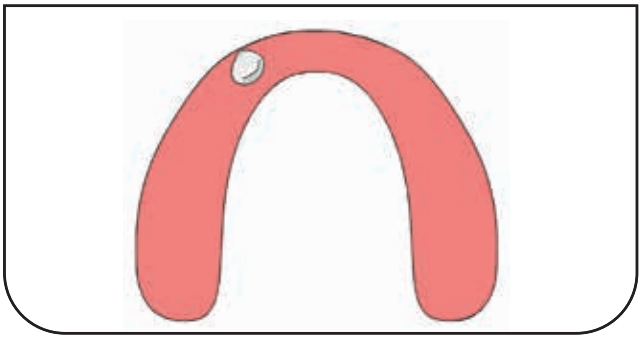

Obr. 26: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 12

Obdobný stav, ojedinělé zuby - desková náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, kovové lité opěrné trny, litá stabilizační ramena

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060231 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ DO 2 KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr. 27: Klinická situace v dolním zubním oblouku

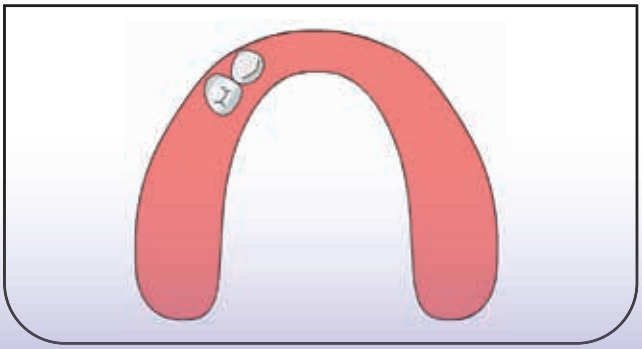

Obr. 28: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 23, 25, 27 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 24, 26, 28 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 13

Obdobný stav, ojedinělé zuby - desková náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, kovové lité opěrné trny, stabilizační ramena litá.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060232 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr. 29: Klinická situace v dolním zubním oblouku

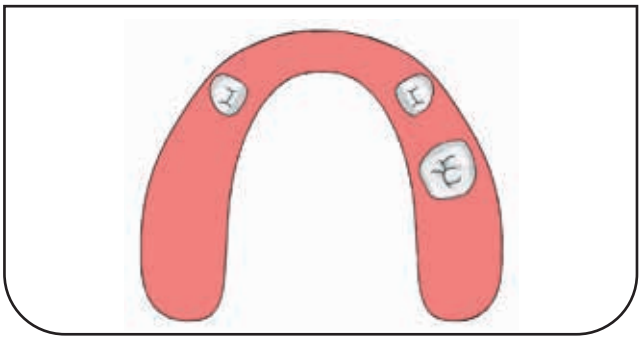

Obr. 30: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 14

Oboustranně zkrácený zubní oblouk s mezerami - desková náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité - tam, kde je bylo možné zhotovit - a stabilizační ramena litá, kotvena do supragingiválního schůdku.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060212 – ČSN OSTATNÍ HORNÍ 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ
120224 - PRŮBĚŽNÁ SPONA

Obr. 31: Klinická situace v horním zubním oblouku

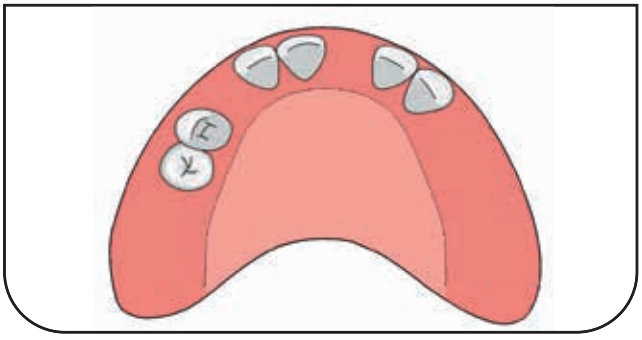

Obr. 32: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 15

Oboustranně zkrácený zubní oblouk - desková náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité a stabilizační ramena litá, průběžná spona – zajišťuje i ochranu proti zlomení náhrady

STOMAG: 06.02. - ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060211 - ČSN OSTATNÍ HORNÍ DO 2 KOTEVNÍCH PRVKŮ
120224 - PRŮBĚŽNÁ SPONA

Obr. 33: Klinická situace v horním zubním oblouku

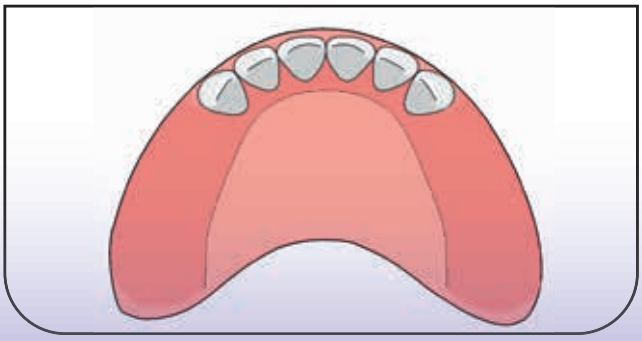

Obr. 34: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 29, 31, 33 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 30, 32, 34 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 16

Jednostranně zkrácený zubní oblouk s mezerami - desková náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité, stabilizační ramena litá

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060232 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ
120224 - PRŮBĚŽNÁ SPONA

Obr. 35: Klinická situace v dolním zubním oblouku

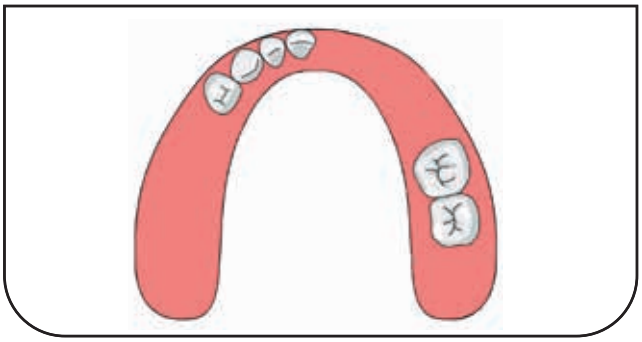

Obr. 36: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 17

Jednostranně zkrácený zubní oblouk s mezerami - desková náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrný trn litý, stabilizační ramena litá zapuštěna do připravených kavit kotevních korunek, raménko průběžné spony.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060232 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ
120224 – PRŮBĚŽNÁ SPONA

Obr. 37: Klinická situace v dolním zubním oblouku

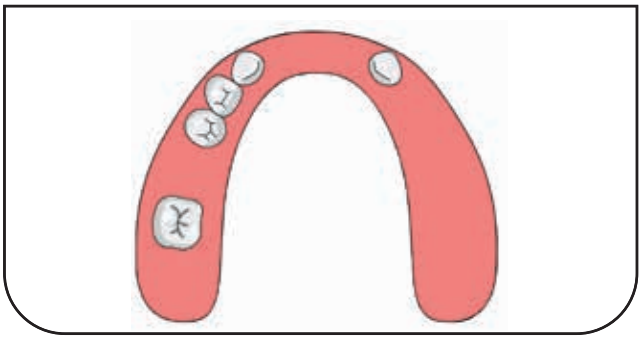

Obr. 38: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 18

Ojedinělé zuby a skupinky zubů – desková náhrada, přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, kovové lité opěrné trny, stabilizační ramena litá kovová, výztužný třmen individuálně zhotovený. Opět, pro nedostatečně připravené kavity, nebo supragingivální schůdky chybí opěrné prvky ve frontálním úseku a není zajištěno plošné kotvení náhrady.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060212 – ČSN OSTATNÍ HORNÍ 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr.39: Klinická situace v horním zubním oblouku

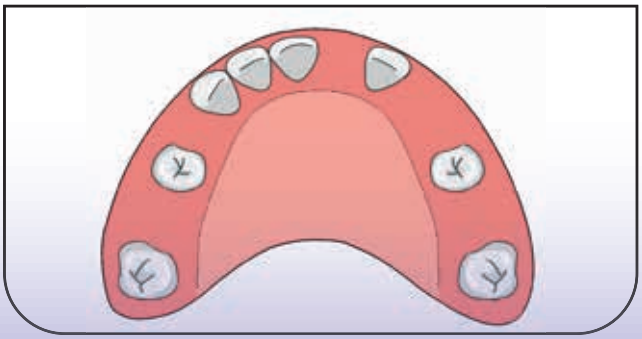

Obr. 40: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 35, 37, 39 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 36, 38, 40 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Samostatnou skupinou ostatních náhrad jsou skelety.

Příklad č. 19

Oboustranně zkrácený zubní oblouk - skeletová náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrná a stabilizační ramena litá umístěna do frézovaného lože kotevní korunky, spojovací patrová deska

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060213 – ČSN OSTATNÍ HORNÍ – SKELETOVÁ S KOVOVOU STABILIZAČNĚ SPOJOVACÍ DESKOU – 2 KOTEVNÍ PRVKY

Obr. 41: Klinická situace v horním zubním oblouku

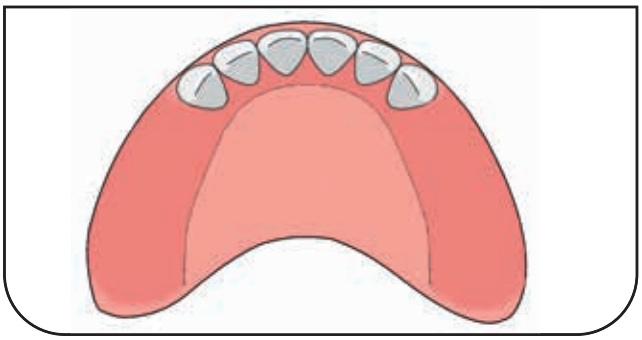

Obr.42: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 20

Jednostranně zkrácený zubní oblouk - skeletová náhrada přenos dentomukózní

Retenční, opěrná a stabilizační ramena litá, umístěna do připravených kavit a supragingiválních schůdků, spojovací patrová deska

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060214 – ČSN OSTATNÍ HORNÍ – SKELETOVÁ S KOVOVOU STABILIZAČNĚ SPOJOVACÍ DESKOU – 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr. 43: Klinická situace v horním zubním oblouku

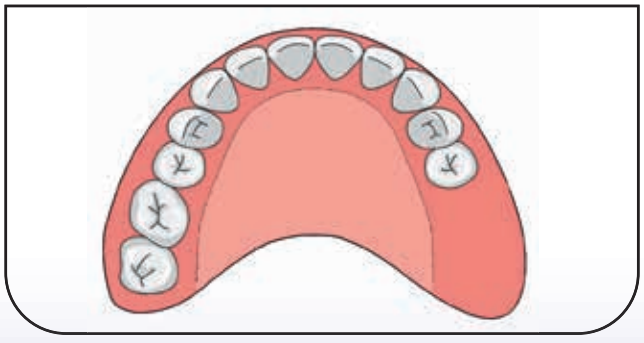

Obr. 44: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 41, 43 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 42, 44 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

Příklad č. 21

Jednostranně zkrácený zubní oblouk s mezerami - skeletová náhrada přenos dentomukózní

Retenční, opěrná a stabilizační ramena litá, umístěna do připravených kavit; spojovací patrové třmeny

STOMAG: 06.02. - ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍSTOMAV: 060216 - ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ HORNÍ – SKELETOVÁ S KOVOVÝMI SPOJOVACÍMI TŘMENY – 3 A VÍCE KOTEVNÍCH PRVKŮ

Obr. 45: Klinická situace v horním zubním oblouku

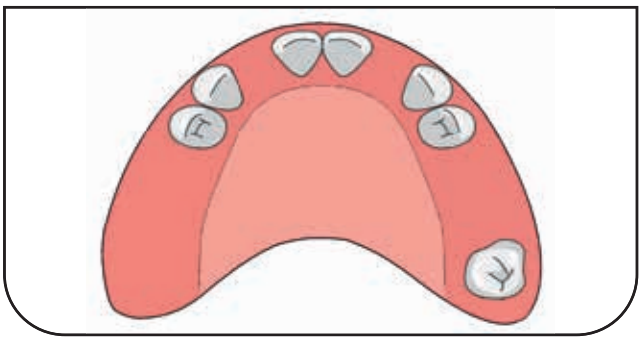

Obr. 46: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 22

Oboustranně zkrácený zubní oblouk - skeletová náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité, stabilizační ramena litá, podjazykový třmen.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060233 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ – SKELETOVÁ S KOVOVÝM PODJAZYKOVÝM TŘMENEM - 2 KOTEVNÍ PRVKY

Obr. 47: Klinická situace v dolním zubním oblouku

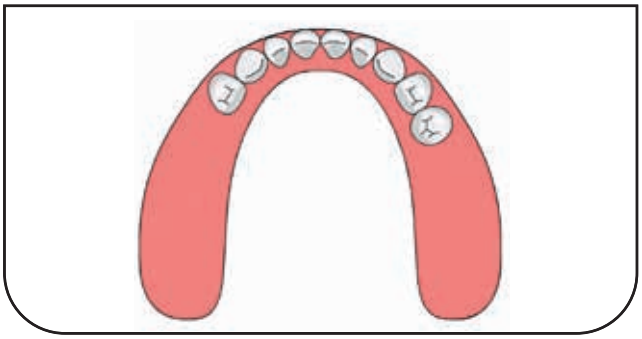

Obr. 48: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Příklad č. 23

Oboustranně zkrácený zubní oblouk - skeletová náhrada přenos dentomukózní

Retenční drátěná ramena, opěrné trny lité, litá stabilizačně spojovací deska.

STOMAG: 06.02. – ČÁSTEČNÁ SNÍMATELNÁ NÁHRADA OSTATNÍ
STOMAV: 060235 – ČSN OSTATNÍ DOLNÍ – SKELETOVÁ S KOVOVOU STABILIZAČNĚ SPOJOVACÍ DESKOU - 2 KOTEVNÍ PRVKY

Obr. 49: Klinická situace v dolním zubním oblouku

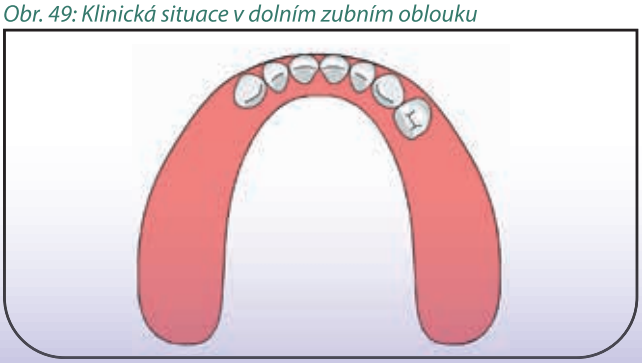

Obr. 50: Řešení situace - náhrada částečně hrazená pojišťovnou

Zdroj ilustrací: *Obr. 45, 47, 49 - upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)*
Zdroj fotografií: *Obr. 46, 48, 50 - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.*

ČÁSTEČNÉ SNÍMATELNÉ NÁHRADY - ZÁVĚR

Jsme si vědomi toho, že ČSN základní, tak, jak ji definuje současný zákon platný v ČR, není plně v souladu s odbornou literaturou. Nicméně jedná se o kompromis, který je nutný pro zachování možnosti poskytnout „plně hrazenou“ variantu sociálně slabším skupinám obyvatel.

ČSN základní tak, jak je definována zákonem, je určitým kompromisem, mezi sofistikovaně zhotovenou náhradou a náhradou non lege artis.

Obr. 51: skelety - archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.

Účelem tohoto materiálu není definovat veškeré druhy ČSN; kterých je jistě další nepřeberné množství. Jeho účelem je ujasnit si rozdíl mezi ČSN základní – tak, jak ji definuje současný zákon platný v ČR; a těmi „ostatními“, které jsou v souladu s pravidly zhotovování zubních náhrad tak, jak je dáno v odborné literatuře a jak je historicky osvědčeno.

Chtěli jsme poukázat na to, že každý defekt lze řešit plně hrazenou ČSN základní, aby byly uspokojeny požadavky sociálně slabší skupiny obyvatel. V ostatních případech, kdy chceme zhotovit kvalitní náhradu, není nutné každý defekt řešit skeletovou náhradou. Deskové náhrady s litými kovovými prvky mají své nezastupitelné místo. Ve všech případech je ale nutné zajistit místo pro opěrné trny.

Doufáme, že tímto přispějeme k ujasnění této problematiky.

Použité zdroje:

Carr, A. B., & McCracken, W. S. (2016). McCracken's removable partial prosthodontics (13. vydání). Elsevier. ISBN 978-0-323-33990-2
MAZÁNEK, J. a kol. Zubní lékařství. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3534-4
Představenstvo ČSK. Odborné stanovisko č. 2/2022. LKS, 2023; 33(1): 9.
Příloha č. 4 k zákonu č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, tabulka č. 4, bod 6.1.
STRUB, J.R. a kol. Protetika III. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5262-4
Publikace ČSK, Stomatologické výrobky v roce 2026, Praha 2026, ISBN 978-80-909493-4-8

Zdroj ilustrací:
Upraveno z Mind the Graph (www.mindthegraph.com)

Zdroj fotografií:
Archiv laboratoře Dentalex labor s.r.o.

© 2026
Bc. Alexandra Seidlová, Naděžda Kroupová

Vydala Komora zubních techniků ČR
Ostrovského 253/3, 150 00 Praha 5
IČO: 22832904
www.komorazt.cz

Počet stran: 14
1. vydání ((on-line)
Praha 5, 2026